CZU: 343.7:343(478)(094.4) **DOI: 10.5281/zenodo.8215033**

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE PRIVIND OBIECTUL MATERIAL AL INFRACȚIUNII PREVĂZUTE LA ART. 233 DIN CODUL PENAL

BOLDESCU Anastasia
doctorandă, Școala doctorală Științe Juridice,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID ID: 0000-0003-3263-0552

The material object of the offense, provided in art. 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, is represented by living animals. Only living animals can ensure the participation of members of society in social relations defended against the offense provided in art. 233 CP RM. If at the moment of committing the offense the perpetrator erroneously considers that the hunted animal is alive, then art. 27 and 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova must be applied. Fauna, which forms the material object of the offense provided in art. 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, is represented by animals (except snails, snakes, frogs or other such creatures that are not likely to be hunted). Fauna, which forms the material object of the offense provided in art. 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, cannot be reduced to the notion “animals whose hunting is permitted under the law”. The material object of the offense, provided in art. 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, has a wider sphere than that of the notion “animals whose hunting is permitted under the law”. Of course, animals, whose hunting is prohibited under the law, can also be the material object of this offense.

Keywords: *materal object of an offense; illegal hunting; animals; fauna; hunting fund.*

După S. Brînza, „o normă socială nu se poate adresa decât conduitei oamenilor, în calitatea lor de fiinţe sociale dotate cu raţiune. Nu pot fi stabilite reguli de conduită pentru lucruri. Însă, pot fi stabilite norme sociale care ar reglementa conduita oamenilor – ei între ei cu privire la bunuri. În concluzie, se poate spune că bunurile materiale nu reprezintă obiectul direct al relaţiei sociale, ci obiectul derivat al relaţiei sociale”. [1, p. 62]

Prin aceasta autorul precitat sugerează că nu pot exista relații sociale între persoane (adică membri ai societății) și entități asociale. În afară de aceasta, S. Brînza lasă să se înțeleagă că entitățile asociale respective nu fac parte din conținutul relațiilor sociale apărate de legea penală. Este corect să afirmăm că entitățile asociale respective prezintă interes pentru persoane, iar relațiile sociale apar datorită calităților utile ale acestor entități. În pofida acestui fapt, entitățile respective nu au o natură socială și nu fac parte din structura relațiilor sociale. Ele se află în orbita

relațiilor sociale protejate de legea penală, derivând din obiectul acestor relații, adică din conduita subiecților participanți la relațiile sociale.

S. Brînza mai menționează: „Nu toate entităţile, aflate în orbita relaţiei sociale, pot avea calitatea de obiect material al infracţiunii. Această calitate o pot avea acele entităţi care, spre deosebire de fenomenele ideale, au o natură corporală şi care, fiind influenţate, fac posibilă fixarea influenţării prin percepţia din afară”. [1, p. 104]

Altfel spus, obiectul material al infracţiunii trebuie deosebit, în primul rând, de valoarea socială în jurul căreia apar, se dezvoltă și se desfășoară relațiile sociale apărate de legea penală. Spre deosebire de obiectul material al infracţiunii, o asemenea valoare socială are o natură socială. În al doilea rând, obiectul material al infracţiunii trebuie deosebit de obiectul imaterial al infracțiunii. Acesta din urmă este influenţat, ca și obiectul material, în rezultatul săvârșirii infracțiunii. Însă, spre deosebire de obiectul material, cel imaterial are o natură incorporală.

Pornind de la aceste premise, venim cu ipoteza că infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM, are obiect material. În art. 233 CP RM nu este specificat obiectul material al infracțiunii de vânat ilegal. Cu toate acestea, prezența unui asemenea obiect nu poate fi pusă la îndoială. Ca urmare, trebuie depuse eforturi pentru pentru stabilirea conținutului acestui obiect.

Obiectul material al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, se caracterizează prin anumite trăsături, care, împreună cu trăsăturile altor semne constitutive ale infracțiunii, ne permit să percepem esența juridică a infracțiunii analizate. Astfel, stabilirea corectă a obiectului material al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, este importantă pentru calificarea faptei incriminate la acest articol.

Pentru lezarea obiectului juridic special al acestei infracțiuni, este indispensabilă influenţarea directă, nemijlocită asupra entităţilor materiale de pe orbita relațiilor sociale care formează obiectul juridic special. În opinia lui V.V. Egoșin, „obiectul material nemijlocit al infracțiunii de vânat ilegal îl reprezintă animalele și păsările vânate”. [2, p. 11]

Considerăm tautologică sintagma „obiectul material nemijlocit al infracțiunii”. Prin definiție, obiectul material infracțiunii este unul nemijlocit. În acest sens, S. Brînza argumentează: „Obiectul material al infracţiunii constă în entitatea materială asupra căreia se îndreaptă influenţarea nemijlocită infracţională, prin al cărei intermediu se aduce atingere obiectului juridic al infracţiunii”. [1, p. 114] Cu alte cuvinte, obiectul juridic special al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, este lezat mijlocit, pe calea influențării nemijlocite asupra entităților care constituie obiectul material al infracțiunii examinate.

Obiectul material reprezintă proiecția în plan material a valorii sociale și a

relaţiilor sociale care sunt protejate împotriva infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Astfel, valoarea și relațiile în cauză pot fi sesizate cu ajutorul simțurilor și al gândirii, prin reflectare nemijlocită. Entitățile, care constituie obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, servesc drept condiţie de existenţă a valorii sociale și a relaţiilor sociale protejate împotriva acestei infracțiuni. În rezultatul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, entitățile, care constituie obiectul material al infracțiunii analizate, sunt scoase de pe orbita acestor relații. Prin săvârșirea infracțiunii examinate, sunt devalorizate relațiile sociale protejate. În același timp, entitățile, care reprezintă obiectul material al infracțiunii, își pierd integral sau parțial calitățile utile. Subiecții participanți la relațiile sociale, apărate împotriva infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, sunt lipsiți de posibilitatea de a beneficia de calitățile utile ale entităților respective și de a-și satisface interesele.

Fauna este cea care oferă o astfel de posibilitate. De aceea, pentru a stabili conținutul obiectului material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, trebuie să aflăm semnificația noțiunii de faună.

După E. Lupan, „prin „faună” se înțelege totalitatea animalelor de pe planetă, dintr-o anumită zonă, de pe un teritoriu dat sau dintr-o anumită epocă geologică, constituită în urma unui proces istoric de evoluție”. [3, p. 156] O opinie apropiată este exprimată de către E. Gugulan: „Cuvântul „faună” exprimă totalitatea speciilor de animale de pe tot Globul, dintr-o anumită regiune sau dintr-o anumită epocă geologică, constituită în urma unui proces istoric de evoluţie”. [4] În legislația Republicii Moldova nu găsim o definiție de acest gen. În schimb, în art. 2 al Legii nr. 439 din 27.04.1995 a regnului animal (în continuare – Legii nr. 439/1995) identificăm definiția unei noțiuni care se intersectează cu noțiunea de faună: „regn animal – cea mai mare categorie sistematică în biologie. Totalitatea unor specii de animale care vieţuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol, inclusiv monocelulare, nevertebrate şi cordate”. [5]

Observăm că noțiunile „faună” și „regnul animal” sunt generice în raport cu noțiunea de animal. Or, animalele formează conținutul atât al faunei, cât și al regnului animal.

Bineînțeles, nu întreaga faună și nu întregul regn animal formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Dacă ar fi altfel, atunci infracțiunea dată nu ar putea fi delimitată de alte infracțiuni care au sau pot avea ca obiect material componente ale faunei / regnului animal.

Totodată, remarcăm că regnul animal îl formează doar animalele care vieţuiesc în mod natural. În cazul animalelor care formează fauna, nu este obligatoriu ca acestea să viețuiască în mod natural. Însă, atât animalele care alcătuiesc fauna, cât și animalele, care alcătuiesc regnul animal, sunt animale care vieţuiesc.

Din această perspectivă, venim cu ipoteza că obiectul material al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, este reprezentat de animalele care viețuiesc. Se au în vedere animalele care, înainte de săvârșirea infracțiunii, sunt în viață. A.M. Kablov [6, p. 18] și S.B. Gavriș [7, p. 88-89] confirmă această ipoteză. Doar un obiect al biosferei, fiind înzestrat cu viață, poate reprezenta obiectul vânatului, în general, și al vânatului ilegal, în particular. Tocmai datorită funcției sale biologice, obiectul material al vânatului ilegal prezintă interes pentru subiectul infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Un obiect abiotic, mort, nu poate să reprezinte un asemenea obiect. Un obiect abiotic poate fi strâns, ridicat, colectat, numai nu vânat.

Ceea ce este mai important, tocmai funcția biologică a obiectului material al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, condiționează apărarea prin mijloace penale a obiectului material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Doar animalele vii pot asigura participarea membrilor societății la relațiile sociale apărate împotriva infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM.

În condițiile enunțate este posibilă eroarea cu privire la obiectul material. Ne referim la cazul când, la momentul săvârșirii infracțiunii, făptuitorul consideră că animalul vânat este viu; în realitate, acest animal este mort. În acest caz, putem face o paralelă cu infracțiunea de omor intenționat. Astfel, S. Brînza și V. Stati afirmă: „Cerinţa ca fapta subiectului să se îndrepte contra unui om viu ridică problema dacă poate fi sancţionată sau nu, de exemplu, fapta persoanei care, fără a-şi da seama că ţinta atacului său este o persoană care decedase cu puţin timp înainte, efectuează o împuşcătură ochită în capul acesteia. În cazul dat, cele săvârşite reprezintă tentativa de omor. Această soluţie de calificare îşi desprinde argumentele din necesitatea protejării eficiente şi oportune a ordinii de drept, precum şi din latura subiectivă a infracţiunii, din atitudinea deosebit de periculoasă a făptuitorului pentru societate. Numai din cauze independente de voinţa făptuitorului nu şi-a produs efectul acţiunea acestuia, îndreptată nemijlocit spre lipsirea de viaţă a victimei”. [8, p. 157] Prin analogie cu situația descrisă de către S. Brînza și V. Stati, se poate afirma că trebuie aplicate art. 27 și 233 CP RM în cazul când, la momentul comiterii infracțiunii, făptuitorul consideră eronat că animalul vânat este viu. Orice altă soluție ar însemna ignorarea laturii subiective a infracțiunii, precum și încălcarea principiului legalității.

Continuând analiza obiectului material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, este necesar să menționăm varietatea de opinii doctrinare referitoare la partea din faună care poate forma acest obiect. De exemplu, în viziunea lui V.V. Egoșin obiectul material al vânatului ilegal îl constituie „animalele și păsările”. [2, p. 11] D.A. Sutulina este mai reticentă și susține că „dobândirea de reptile, de amfibieni și de nevertebrate (insecte, crustacee etc.) nu poate fi considerată vânătoare”. [9] O părere

apropiată au O.O. Dudorov și D.V. Kamenski, care consideră că obiectul material al vânatului ilegal nu poate fi reprezentat de „insecte, amfibieni, reptile”. [10] După S.V. Matveev, „obiectul material al vânatului ilegal nu poate fi reprezentat de păsările cântătoare, de șerpi și de alte animale care sunt vânate în alt scop decât cel al utilizării lor ca hrană”. [11] Din contra, Iu.A. Mecetin afirmă că obiect material al vânatului ilegal se consideră „păsările și mamiferele terestre (animalele). Cu toate acestea, valoarea ecologică a altor viețuitoare (reptile, amfibieni, insecte etc.) nu este mai mică decât cea a păsărilor și animalelor”. [12, p. 8]

În doctrina penală autohtonă, partea din faună, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, este caracterizată prin cuvintele: „animale” [8, p. 1298]; „animale și păsări” [13, p. 350]; „mamifere și păsări”. [14, p. 562]

Pentru a depăși aceste controverse doctrinare, este necesar să analizăm anumite acte normative.

De exemplu, în Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21.05.1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, în Anexa IV „Speciile de animale și plante de importanță comunitară care au nevoie de protecție strictă” sunt menționate: 1) animalele vertebrate (mamifere; reptile; amfibieni etc.); 2) animalele nevertebrate (artropode; moluște)”. [15] Totuși, sintagma „care au nevoie de protecție strictă” din denumirea acestei anexe generează suspiciuni privind relevanța unei astfel de înțelegeri a noțiunii „partea din faună, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM”.

În conformitate cu art. 1 al Legii model cu privire la regnul animal, adoptată la a noua sesiune plenară a Adunării Interparlamentare a Statelor Membre ale CSI prin Rezoluția nr. 9-14 din 08.06.1997, prin „animale” se are în vedere „mamifere, păsări, reptile, amfibieni, peşti, insecte, crustacee, moluşte etc.”. [16]

Exact același înțeles îl are noțiunea de animale în alin. (1) art. 1 al Legii nr. 439/1995. În același timp, din lit. c) alin. (1) art. 22 al acestei legi aflăm despre „animale care nu constituie obiecte ale vânatului”. [5] În alin. (1) și (2) art. 26 al Legii nr. 439/1995 este prezentată lista exemplificativă a unor asemenea animale „melci, şerpi, broaşte etc.”. [5][1] Această abordare este în concordanță cu opinia lui S.D. Bekișeva, potrivit căreia „obiectul material al vânatului ilegal îl pot constitui nu oricare animale, ci doar acelea care constituie obiectul vânatului”. [17]

Prin urmare, considerăm că faună, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, este reprezentată de animale (cu excepția melcilor, şerpilor, broaştelor sau a altor asemenea vietăți care nu sunt susceptibile a fi vânate).

[1] Considerăm că această listă ar trebui să fie limitativă, pentru a fi exclusă interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale și aplicarea legii penale prin analogie.

Desigur, faună, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, poate fi reprezentată de păsări (inclusiv de păsări cântătoare), precum și de animale care sunt vânate nu în scopul utilizării lor ca hrană. Modul de valorificare a animalelor, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM – consum alimentar, colectarea de trofee, împăiere, deținerea într-o grădină zoologică etc. – nu are nicio relevanță.

Din lit. c) alin. (1) art. 22, alin. (1) și (2) art. 26 al Legii nr. 439/1995 rezultă că melcii, şerpii, broaştele sau alte asemenea animale pot fi dobândite, nu însă vânate. În conformitate cu alin. (1) art. 26 al acestei legi, „dobândirea de animale, care nu constituie obiecte ale vânatului şi pescuitului (melci, şerpi, broaşte etc.), se efectuează în baza autorizaţiei eliberate de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecţia mediului”. [5] Autorizația pentru dobândirea animalelor, care nu constituie obiecte ale vânatului şi pescuitului (melci, broaşte, şopârle, şerpi), este menționată în pct. 54 din Capitolul II „Actele permisive care se încadrează în categoria autorizațiilor” al Anexei nr. 1 la Legea nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizarea activităţii de întreprinzător. [18] În consecință, dobândirea neautorizată de animale, care nu constituie obiecte ale vânatului, atrage răspunderea în baza alin. (4) art. 263 din Codul contravențional sau a art. 241 CP RM. Într-un asemenea caz nu poate fi aplicat art. 233 CP RM.

În mod similar, nimicirea animalelor dăunătoare nu poate intra sub incidența art. 233 CP RM. După O.O. Dudorov și D.V. Kamenski, „nu trebuie considerate obiect material al infracțiunii de vânat ilegal animalele și păsările dăunătoare care nu sunt ocrotite de lege, deși acestea sunt împușcate și capturate în modul stabilit de lege (de exemplu, lupi, pisici și câini vagabonzi, corbi cenușii, coțofene, grauri)”. [10] O asemenea interpretare este consonantă în linii mari cu dispoziția lit. b) pct. 27 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 439/1995: „Se permite [...] nimicirea în decursul întregului an a ciorilor sure, coţofenelor, precum şi a câinilor şi pisicilor vagaboande, depistate la o distanţă de 200 m şi mai departe de periferia localităţilor, conform deciziei autorităţilor administraţiei publice locale, cu acordul organului de stat pentru supravegherea cinegetică”. [5] Astfel de animale nu pot să reprezinte obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Or, animalele dăunătoare, specificate la lit. b) pct. 27 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 439/1995, sunt nimicite, nu vânate.

Totodată, accentuăm că faună, care formează obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, nu poate fi redusă la noțiunea „animalele al căror vânat este permis în condițiile legii”.

Pentru a percepe înțelesul acestei noțiuni, este necesar să aflăm mai întâi ce înseamnă „fond cinegetic”.

În context, L.A. Zueva consideră că obiectul material al infracțiunii de vânat ilegal îl reprezintă resursele cinegetice. [19, p. 8] A.M. Pleșakov afirmă că acest obiect îl constituie animalele care „vieţuiesc pe teritoriul fondului cinegetic”. [20, p. 177] De asemenea, I.V. Samoșcenco este de părerea că obiectul material al infracțiunii de vânat ilegal îl reprezintă animalele care „fac parte din fondul cinegetic”. [21, p. 282] Păreri apropiate au A.M. Kablov [22, p. 18] și S.V. Matveev. [11]

Interpretarea doctrinară a noțiunii „fond cinegetic” este oferită de către G. Ardelean și I. Țeruș: „Fond cinegetic – totalitatea speciilor de animale sălbatice, ce vieţuiesc în terenurile de vânătoare, constituie obiectul activităţilor de interes vânătoresc şi aparţin domeniului public”. [23]

Noțiunea „fond cinegetic” este definită, de asemenea, în legislație. Astfel, conform pct. 2 din anexa nr. 1 la Legea nr. 439/1995, „animalele de interes vânătoresc şi multitudinea de terenuri de vânătoare constituie Fondul cinegetic unic de stat al Republicii Moldova”. [5] În art. 2 al Legii nr. 298 din 30.11.2018 a vânătorii și fondului cinegetic (în continuare – Legii nr. 298/2018), merită atenție trei definiții:

– „fond cinegetic – unitate de gospodărire cinegetică, constituită din fauna de interes cinegetic și suprafața terenurilor, indiferent de categoria și de forma de proprietate, pe care fauna respectivă habitează, delimitată astfel încât să asigure o stabilitate optimă a faunei sălbatice aflate în interior”;

– „Fond cinegetic național – totalitatea fondurilor cinegetice din Republica Moldova”;

– „faună de interes cinegetic – totalitatea exemplarelor speciilor de faună sălbatică autohtonă sau migratoare, potrivit anexei, stabilite în funcție de efectivul populației și potențialul reproductiv al acestora, precum și de tradițiile naționale de vânătoare și de consum”. [24]

Definiții similare găsim în art. 1 al Legii României nr. 407 din 09.11.2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic:

– „fond cinegetic – unitatea de gospodărire cinegetică constituită din fauna de interes cinegetic și suprafața de teren, indiferent de categoria acestuia, indiferent de proprietar, și astfel delimitată încât să asigure o stabilitate cât mai mare faunei de interes cinegetic în interiorul său; nu se includ în fondurile cinegetice suprafețele din parcurile naționale și din Rezervația Biosferei «Delta Dunării»” (lit. n));

– „faună de interes cinegetic – totalitatea exemplarelor din populațiile din speciile de faună sălbatică prevăzute în anexele nr. 1 și 2, existente pe teritoriul României” (lit. m)). [25]

Din aceste definiții rezultă că fondul cinegetic constă din fauna de interes

cinegetic și din biotopul acesteia.[2]

În definiția noțiunii „faună de interes cinegetic”, formulată în art. 2 al Legii nr. 298/2018, se face referire la Anexa la această lege. Denumirea acestei anexe este „Speciile de faună sălbatică la care este permisă vânătoarea” [26].[3] Rezultă că animale care, populează fondul cinegetic (sau, altfel spus, animalele de interes cinegetic), sunt animalele al căror vânat este permis în condițiile legii.

Considerăm că noțiunea „animalele al căror vânat este permis în condițiile legii” nu este potrivită pentru a caracteriza obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM. Or, subiectul infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, nu ține cont de prevederile legislației. De aceea, obiectul material al infracțiunii, prevăzute la art. 233 CP RM, are o sferă mai largă decât cea a noțiunii „animalele al căror vânat este permis în condițiile legii”.[4] De bună seamă, animalele, al căror vânat este interzis în condițiile legii (de exemplu, cele care aparțin de speciile menționate în Cartea Roșie a Republicii Moldova), pot, de asemenea, să reprezinte obiectul material al acestei infracțiuni.

[2] Potrivit art. 2 al Legii nr. 439/1995, prin „biotop” se înțelege „teritoriul de viaţă limitat, cu condiţii ecologice relativ similare, populat de o biocenoză caracteristică”. Conform aceluiași articol, prin „biocenoză” se are în vedere „sistemul biologic care reprezintă o totalitate de populaţii ale diferitelor specii de animale, plante şi microorganisme care populează anumite biotopuri”.

[3] În anexa dată sunt menționate următoarele specii de faună sălbatică:

• mamifere: căprioară (Capreolus capreolus); cerb comun (Cervus elaphus); cerb lopătar (Damadama); muflon (Ovis aries musimon); mistreţ (Sus scrofa); câine enot (Nictereutes procyonoides); bursuc (Meles meles); iepure de câmp (Lepus europaeus); șacal (Canis aureus); vulpe (Vulpes vulpes); iepure de vizuină (Oryctolagus cuniculus);

• păsări: gâscă de semănătură (Anser fabalis); gâscă de vară (Anser anser); gârliţă mare (Anser albifrons); graur comun (Sturnus vulgaris); guguştiuc (Streptopelia decaocto); turturică (Streptopelia turtur); porumbel gulerat (Columba palumbus); potârniche (Perdix perdix); prepeliţă (Coturnix coturnix); lişiţă (Fulica atra); nagâţ (Vanellus vanellus); raţă mare (Anas platyrhynchos); rață mică (Anas crecca); rață târâitoare (Anas querquedula); rață fluierătoare (Anas penelope); rață suliţar (Anas acuta); rață cu cap castaniu (Aythya ferina); rață lingurar (Anas clypeata); sitar de pădure (Scolopax rusticola); sitar de mal (Limosa limosa); stăncuţă (Corvus monedula); sturz de vâsc (Turdus viscivorus); sturz cântător (Turdus philomelos); sturz de vii (Turdus iliacus); sturz de iarnă (Turdus pilaris); becaţină comună (Gallinago gallinago); cioară grivă (Corvus cornix); cioară de semănătură (Corvus frugilegus); cormoran mare (Phalacrocorax carbo); coţofană (Pica pica); fazan (Phasianus colchicus); fluierar cu picioare verzi (Tringa nebularia); gaiță (Garrulus glandarius); găinuşă de baltă (Gallinula chloropus).

[4] Pentru comparație, în alin. (1) și (2) art. 237 din Codul penal al Republicii Bulgaria, obiectul material al infracțiunii de vânat ilegal este caracterizat prin sintagmele „vânat mare” și, respectiv, „vânat mic ”*. Aceasta arată că, în contextul legii penale bulgare, doar fauna de interes cinegetic poate să reprezinte obiectul material al infracțiunii de vânat ilegal.

* Codul penal al Republicii Bulgaria. [Accesat: 12.03.2022] Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Bulgaria-RO.html

Referințe:

1. BRÎNZA, S. Obiectul infracţiunilor contra patrimoniului. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005. 675 p.
2. ЕГОШИН, В.В. Методика расследования незаконной охоты / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2002. 24 p.
3. LUPAN, E. Dreptul mediului. Tratat elementar. Vol. II. Bucureşti: Lumina Lex, 1997. 240 p.
4. GUGULAN, E. Probleme actuale privind administrarea şi gestionarea fondului cinegetic în Republica Moldova. În: Conferinţa ştiinţifico-practică internaţională „Consolidarea administraţiei publice locale şi perspectivele europene ale Republicii Moldova”, 23 noiembrie 2018. Chişinău: S. n., 2018, p, 264-271.
5. Legea nr. 439 din 27.04.1995 a regnului animal. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 62-63.
6. КАБЛОВ, А.М. Уголовная ответственность за незаконную охоту: проблемы теории и практики / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Нижний Новгород, 2012. 31 p.
7. ГАВРЫШ, С.Б. Уголовно-правовая охрана природной среды Украины. Проблемы теории и развитие законодательства. Харьков: Основа, 1994. 640 p.
8. BRÎNZA, S., STATI, V. Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. I. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
9. СУТУЛИНА, Д.А. К вопросу о предмете незаконной охоты (ст. 258 УК РФ). În: «Проблемы и пути совершенствования уголовного и уголовно-исполнительного законодательства» в рамках VIII конгресса ученых-юристов: сб. материалов круглого стола в рамках VIII Пермского международного конгресса ученых-юристов, 21 октября 2017 г. Пермь: ФКОУ ВО Пермский институт ФСИН России, 2017, p. 181-184.
10. ДУДОРОВ, О.О., КАМЕНСЬКИЙ, Д.В. Проблеми кримінальної відповідальності за незаконне полювання. În: Часопис цивільного і кримінального судочинства, 2012, № 2, p. 84-97.
11. МАТВЄЄВ, С.В. Проблемні питання визначення об’єкта і предмета злочину незаконне полювання. În: Юридична наука, 2016, № 11, p. 13-22.
12. МЕЧЕТИН, Ю.А. Уголовно-правовая охрана животного мира / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Челябинск, 2006. 26 p.
13. BARBĂNEAGRĂ, A., BERLIBA, V., BÎRGĂU, M. et al. Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu / Sub red. lui A. Barbăneagră. Chișinău: Arc, 2005. 836 p.

14. ГЫРЛА, Л., ТАБАРЧА, Ю. Уголовное право: Часть особенная. Том 1. Кишинэу: Картдидакт, 2010. 712 p.
15. Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21.05.1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică. [Accesat: 12.03.2022] Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:31992L0043
16. Модельный закон СНГ «О животном мире». [Accesat: 12.03.2022] Disponibil: https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=31118
17. БЕКИШЕВА, С.Д. К вопросу об актуализации Нормативного постановления Верховного Суда Республики Казахстан от 18 июня 2004 года № 1 «О применении судами законодательства об ответственности за некоторые экологические преступления». În: Құқық қоргау органдары академиясының жаршысы, 2018, № 7, p. 39-47.
18. Legea nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizarea activităţii de întreprinzător. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 170-171.
19. ЗУЕВА, Л.А. Уголовная ответственность за незаконную охоту / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2015. 22 p.
20. ПЛЕШАКОВ, А.М. Уголовно-правовая борьба с экологическими преступлениями /Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук. Москва, 1994. 340 p.
21. БАУЛІН, Ю.В., БОРИСОВ, В.І., ТЮТЮГІН, В.І. та ін. Кримінальне право України. Особлива частина/За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Харків: Право, 2010. 608 p.
22. КАБЛОВ, А.М. Уголовная ответственность за незаконную охоту: проблемы теории и практики / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Нижний Новгород, 2012. 31 p.
23. ARDELEAN, G., TERUȘ, I. Conceptul definirii unor noţiuni ale domeniului activității vânătorești pasibilă de răspundere penală (art. 233 C.p. al R.M.) În: Anale ştiinţifice ale Academiei „Ştefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Ştiinţe socioumane, Chişinău, 2019, nr. 1, p. 19-26.
24. Legea nr. 298 din 30.11.2018 a vânătorii și fondului cinegetic. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 76-85.
25. Legea României nr. 407 din 09.11.2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic. În: Monitorul Oficial al României, 2006, nr. 944.
26. Legea nr. 298 din 30.11.2018 a vânătorii și fondului cinegetic. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 76-85